

Kako lahko prijavim kaznivo dejanje?

Prijava je vložena, ko posameznik, ki ve za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, o tem obvesti državno tožilstvo ali uradnika oddelka kriminalistične policije. Prijava kaznivega dejanja je prostovoljna, je pa obvezna v več primerih, ki jih izrecno določa zakon. Prijava zajema bistvene podrobnosti o dogodku, v njej pa se navedejo tudi datum, ko ste izvedeli za kaznivo dejanje, in viri navedenih dokazov. Poleg tega vsebuje, če je to mogoče, osebne podatke, naslov prebivališča in vse druge podatke, na podlagi katerih bi bilo mogoče identificirati osumljenca kaznivega dejanja, ter vaše osebne podatke kot oškodovanca, pa tudi podatke o vseh osebah, ki bi lahko zagotovile pomembne informacije za ugotovitev okoliščin dogodka. Če niso predloženi nobeni uporabni podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče identificirati osumljenca, to ne ovira uvedbe kazenskega postopka, saj lahko vložite prijavo zoper neznane osebe, policija pa jo nato predloži ustreznemu tožilstvu in navede podrobnosti o vseh preiskovalnih ukrepih, ki so bili izvedeni za identifikacijo storilcev kaznivega dejanja.

Ovadbica je izjava, s katero posameznik, ki je žrtev kaznivega dejanja (ali njegov pravni zastopnik), izrazi željo po pregonu storilca. Nanaša se na kazniva dejanja, ki se ne preganjajo po uradni dolžnosti. Izjava mora vsebovati opis storjenega kaznivega dejanja, iz nje pa mora izhajati jasna volja ovaditelja, da se postopek nadaljuje in krivec kaznuje. Vloženo ovadbo je mogoče umakniti, razen v primeru spolnega napada ali spolnega dejanja z mladoletnikom. Ovadbica se umakne, če se tudi oseba, na katero se ovadbica nanaša, s tem strinja; če je ta nedolžna, si morda želi na podlagi sojenja dokazati svojo nedolžnost. V primeru nesporazumov med posamezniki lahko ena ali obe vpleteni strani vložita pobudo, s katero zahtevata posredovanje organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Oseba, pooblaščenca za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, na podlagi zahteve za uradno posredovanje pozove stranke na srečanje, na katerem poskuša doseči spravo, in o tem pripravi poročilo. Če se ugotovi, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, mora oseba, pooblaščenca za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, o tem obvestiti pravosodne organe, če pa gre za kaznivo dejanje, ki se preganja na podlagi ovadbe, lahko na zahtevo najprej poskuša doseči poravnavo spora, kar ne vpliva na vašo nadaljnjo pravico do vložitve ovadbe.

Prijave, ovadbe in pobude se vložijo pri uradih izpostav organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj (glavne policijske postaje v provincih, lokalne policijske postaje in uradi vojaške policije (*Carabinieri*)). Prijava ali pobuda se lahko vloži tudi pri državnem tožilstvu.

Kako lahko ugotovim, v kateri fazi je moja zadeva?

Po vložitvi prijave ste obveščeni o: organih, na katere se lahko obrnete, če želite prejeti informacije o zadevi, vaši vlogi v preiskavi in sojenju, vaši pravici do obveščenosti o datumu in kraju sojenja ter o obtožnici, če pa se postopku pridružite kot civilna stranka, pa tudi o vaši pravici do obveščenosti o sodbi, tudi kot povzetelek. Poleg tega lahko prejmete obvestila o stanju postopka in o vnosih v uradni register prijavljenih kaznivih dejanj; obveščeni boste o vseh zahtevah za zaključek zadeve, o tem, kako lahko izpodbijate kakršno koli kršitev vaših pravic, zadevo pa lahko rešite tudi z umikom ovadbe, kadar je to mogoče, ali na podlagi mediacije (člen 90bis zakonika o kazenskem postopku (*Codice di procedura penale* ali c.p.p.)).

Ali sem upravičen do pravne pomoči (med preiskavo ali sojenjem)? Pod katerimi pogoji?

Ob prvem stiku z organi, pristojnimi za pregon, se vam v jeziku, ki ga razumete, zagotovijo informacije o vaši upravičenosti do pravnega svetovanja in pomoči, katerih stroške poravnata italijanska država (člen 90-bis). V skladu s predpisi iz zakona o pomoči prikrajšanim osebam lahko vložite vlogo za pravno pomoč, katere stroški se krijejo z državnimi sredstvi (člen 98 zakonika o kazenskem postopku). Do navedene pravne pomoči, katere stroški se krijejo z državnimi sredstvi, ste lahko upravičeni tudi, če vaši prihodki ne presegajo zakonsko določenega praga. Za upravičenost do pravne pomoči, katere stroški se krijejo z državnimi sredstvi, morate pri sodišču prve stopnje predložiti ustrezno vlogo, in sicer takoj po vložitvi prijave. Državno tožilstvo mora ob koncu prve faze postopka, ki se je lahko zagovornik obrambe upravičeno udeležil, v vsakem primeru pa še pred vabilom na zaslišanje ali najpozneje ob obvestilu o zaključku predhodne preiskave preiskovanca pisno obvestiti, da mu je sodišče imenovalo zagovornika, saj se v nasprotnem primeru vsa nadaljnja dejanja štejejo za nična (člen 369-bis zakonika o kazenskem postopku).

Navedeno obvestilo mora vsebovati:

- (a) informacije, da mora obramba v kazenskem postopku obvezno imeti strokovnega zagovornika, in informacije o pravicah, ki jih ima preiskovanec po zakonu;
- (b) ime zagovornika, ki ga imenuje sodišče, njegov naslov in telefonsko številko;
- (c) informacije o tem, da ima obdolženi pravico imenovati svojega zagovornika in da ga bo, če tega ne stori, med preiskavo zastopal zagovornik, ki ga imenuje sodišče;
- (d) navedbo, da bo moral plačati storitve zagovornika, ki ga imenuje sodišče, če ne izpolnjuje zahtev pridobitve pravne pomoči, katere stroški se krijejo z državnimi sredstvi, ter opozorilo, da se bo v primeru, če je razglašen za insolventnega, začel postopek izvršbe;
- (d-bis) informacije o pravici do tolmača in do prevoda pomembnih listin;
- (e) informacije o zahtevah glede upravičenosti do pravne pomoči, katere stroški se krijejo z državnimi sredstvi.

Brezplačna pravna pomoč je institut, ki temelji na pravici do obrambe iz člena 24 italijanske ustave in na podlagi katerega ima vsakdo pravico do pomoči v vseh fazah in na vseh ravneh pravosodnega sistema, osebam v finančnih težavah pa omogoča pomoč odvetnika in strokovnjakov, vključno s tehničnimi svetovalci, na stroške države ter oprostitve plačila sodnih stroškov. Na voljo je v kazenskih zadevah in civilnih zadevah, povezanih s kazenskimi, za dopolnilne ukrepe, kot so postopki izvrševanja kazenskih odločb, postopki glede varnosti, preprečevanja in nadzora, ter v civilnih zadevah, ki izhajajo iz kazenskih postopkov.

Upravičenost do brezplačne pravne pomoči ni na voljo le italijanskim državljanom, ampak tudi tujcem, tudi če zoper njih poteka upravni postopek izгона, če ne prebivajo v Italiji ali če so osebe brez državljanstva, ki prebivajo v Italiji.

Vse stranke postopka so upravičene do brezplačne pravne pomoči, če pa ste žrtev nekaterih spolnih kaznivih dejanj, pa se zakonske omejitve glede prihodkov ne uporabljajo.

Država prav tako ščiti mladoletnike, saj so upravičeni do brezplačne pravne pomoči, enako pa velja za osebe, zoper katere poteka predhodna preiskava, če so aretirane, pridržane ali če so jim bili pred sojenjem izrečeni ukrepi pridržanja.

Do brezplačne pravne pomoči ste upravičeni, če vaši prihodki ne presegajo zakonsko določenega praga, ki je 11 369,24 EUR, pri čemer se za vsako osebo, ki živi z vami, navedeni znesek poveča za 1 032,90 EUR.

Ali lahko zahtevam povračilo stroškov (za udeležbo v preiskavi/na sojenju)? Pod katerimi pogoji?

Brezplačna pravna pomoč, institut, ki temelji na pravici do obrambe iz člena 24 italijanske ustave, vsakomur, ki izpolnjuje zahteve (ki se nanašajo na finančne okoliščine), omogoča pomoč odvetnika in strokovnjakov, vključno s tehničnimi svetovalci, na stroške države, v vseh fazah in na vseh stopnjah pravosodnega sistema; prav tako omogoča oprostitev plačila sodnih stroškov.

Ali se lahko pritožim, če je moja zadeva zaključena še pred začetkom sodnega postopka?

Če vložite ugovor na zahtevo za zaključek zadeve, s tem zahtevate nadaljevanje predhodne preiskave. Navesti morate predmet nadaljnje preiskave in ustrezne dokaze, saj ugovor v nasprotnem primeru ni dopusten. Če vaš ugovor ni dopusten in je obvestilo o kaznivem dejanju neutemeljeno, sodnik izda utemeljeno odločbo, s katero zaključi postopek, in listine vrne državnemu tožilstvu. Če zahteva ni sprejeta, sodnik določi datum obravnave, zaprte za javnost, o katerem obvesti državno tožilstvo, vas in preiskovanca. Sodnik o razpisani obravnavi obvesti tudi generalnega državnega tožilca pri pritožbenem sodišču (*Corte di Appello*). Če sodnik na podlagi obravnave meni, da je potrebna nadaljnja preiskava, odredi njeno izvedbo državnemu tožilstvu in določi rok za njeno dokončanje, ki ga ni mogoče podaljšati. Če sodnik ne sprejme zahteve za zaključek zadeve, od državnega tožilstva zahteva, naj v desetih dneh oblikuje obtožnico. V dveh dneh po izdaji obtožnice sodnik izda odločbo, s katero določi predhodno obravnavo.

Če ste žrtev nasilnega kaznivega dejanja zoper telo, boste poleg tega vedno upravičeni, da ste obveščeni, ali je bila vložena zahteva za zaključek zadeve, tudi če tega izrecno ne zahtevate, nato pa lahko v 20 dneh od prejema takega obvestila pregledate dokumentacijo in predložite obrazloženo vlogo, s katero zahtevate nadaljevanje predhodne preiskave (člen 408(3-bis) zakonika o kazenskem postopku).

Ali sem lahko vključen v sodni postopek?

Kot žrtev kaznivega dejanja lahko imenujete zagovornika, ki bo v vašem imenu uveljavljal vaše pravice. Da si zagotovite prejetje pisanj, do katerih ste upravičeni po zakonu, in uveljavljanje svojih posebnih pravic, morate navesti in sporočiti naslov za vročanje. Med kazenskim postopkom morate sporočiti vsako spremembo navedenega naslova. Če ste imenovali zagovornika, teh informacij ni treba sporočiti, saj bodo vsa obvestila poslana njemu. Med preiskavo in sojenjem imate pravico vlagati vloge in navajati dokaze (člen 90-bis zakonika o kazenskem postopku). Preverjate lahko tudi vnose v uradnem registru prijavljenih kaznivih dejanj (člen 335 zakonika o kazenskem postopku). Obveščeni morate biti o izvedbi strokovnih ocen, ki jih ni mogoče ponoviti (člen 360 zakonika o kazenskem postopku). Prav tako lahko od državnega tožilstva zahtevate zbiranje dokazov na predhodni obravnavi. Ob prijavi kaznivega dejanja ali pozneje lahko zahtevate, da ste obveščeni o vseh zahtevah za odlog preiskave ali zaključek zadeve. Če želite biti obveščeni o zahtevi za odlog preiskave (člen 406 zakonika o kazenskem postopku) ali o zahtevi za zaključek zadeve (člen 408 zakonika o kazenskem postopku), morate to posebej navesti. Ko je razpisano sojenje, imate pravico, da ste obveščeni o kraju, datumu in času prve obravnave; o nadaljnjih obravnavah ne boste obveščeni, zato morate te informacije pridobiti sami pri sodišču prve stopnje. Obravnav se vam ni treba udeležiti, razen kadar pričate. Po zaključku preiskave imate pravico do vpogleda v vse listine, ki se nanašajo na zadevo, in do ustvarjanja kopij. Na splošno pa velja, da med preiskavo nimate te pravice; državno tožilstvo pa vam jo lahko odobri, če obstajajo posebni razlogi za to.

Ko je razpisano sojenje v kazenski zadevi in če ste bili prizadeti s kaznivim dejanjem, lahko zahtevate odškodnino in sodelujete v kazenskem postopku, tako da se mu pridružite kot civilna stranka.

Kakšen je moj uradni položaj v sodnem postopku? Na primer, ali sem lahko oziroma ali lahko izberem, da sem: žrtev, priča, civilna stranka ali zasebni tožilec?

Žrtev kot oseba, ki jo je kaznivo dejanje prizadelo, ima vse zgoraj navedene pravice. Poleg tega ste lahko na sojenju zaslišani kot priča, če pa imate pravico do odškodnine za škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem, pa lahko v kazenskem postopku vložite civilno tožbo in se postopku pridružite kot civilna stranka.

Kakšne so moje pravice in obveznosti v tej vlogi?

Brez poseganja v zgoraj navedeno glede vaših pravic in interesov kot oškodovanec, se (če ste poleg tega tudi priča) uporabljajo naslednja pravila: Kot priča morate nastopiti pred sodnikom in upoštevati njegova navodila glede postopkovnih zahtev ter iskreno odgovarjati na postavljena vprašanja. Niste zavezani razkriti ničesar, kar bi lahko pomenilo uvedbo kazenskega pregona zoper vas. Če se izkaže, da se obravnave na razpisani datum ne morete udeležiti, morate to pravočasno sporočiti in navesti razlog za svojo odsotnost. Če sodnik meni, da je vaša odsotnost upravičena, izda vabilo na naslednjo obravnavo. Če ste vabljeni večkrat in se obravnav ne udeležite ter ne navedete utemeljenih razlogov za to, ste lahko prisilno privedeni in vam je lahko izrečeno tudi plačilo globe, ki jo plačate uradu za globe (*cassa delle ammende*), in stroškov, ki so nastali zaradi vaše odsotnosti, v smislu člena 133 zakonika o kazenskem postopku. Na vprašanja, ki so vam postavljena, morate odgovarjati iskreno. Člen 372 zakonika o kazenskem postopku vsebuje določbe o kaznovanju priči, ki se ne odzovejo, ki dajejo lažne izjave ali ki ne navedejo, kar vedo. Če ne želite pričati ali če sodelovati kot priča, vam je lahko izrečena zaporna kazen. Priče med obravnavo ni mogoče pridržati. Če pred izrekom sodbe lažno izjavo umaknete ali potrdite resnico, vas ni mogoče obtožiti kaznivega dejanja. Če krivo pričate zato, da sebe ali bližnjega sorodnika rešite kazenske obsodbe, niste kaznovani (člen 384 zakonika o kazenskem postopku).

Ali lahko med sojenjem podam izjavo ali predlagam dokaze? Pod katerimi pogoji?

Kot žrtev kaznivega dejanja ste lahko tudi priča. Vaše izjave se lahko uporabijo kot dokaz za obsodbo obdolženega, če so objektivno in subjektivno verodostojne. Sodnik prosto presoja vaše pričanje in lahko se zgodi, da so vaši dokazi edini temelj za obsodbo obdolženega. Govoriti morate resnico, niste pa zavezani k samoobtožbi (pravica do molka). Bližnji sorodniki obdolženega niso zavezani k pričanju, razen če sami vložijo prijavo ali ovadbo ali če so sami ali njihov bližnji sorodnik žrtev kaznivega dejanja, ki je predmet postopka. Zavrnete lahko tudi odgovor na vprašanje, ki bi razkril poklicno skrivnost. Če daste izjavo in predhodni preiskavi, boste mora upravičeni do različnih zaščitnih ukrepov.

Katere informacije bom prejel med sojenjem?

(Glej zgoraj.)

Ali bom lahko imel dostop do sodnih spisov?

Državno tožilstvo v ustrezni register, ki ga vodi njegov urad, takoj vnese obvestilo o vsakem kaznivem dejanju, o katerem je bilo obveščeno ali ki ga je samo ugotovilo, hkrati ali takoj, ko je na voljo, pa vnese tudi ime osumljenca kaznivega dejanja. Če se med predhodno preiskavo spremeni pravna klasifikacija dogodka ali če se izkaže, da so podrobnosti drugačne, državno tožilstvo posodobi vnos. O vnosih so obveščeni obdolženec, žrtev in zadevni zagovorniki, če se to zahteva. Če je vložena zahteva za dostop do informacij o vnosih v uradni register prijavljenih kaznivih dejanj, sekretariat državnega tožilca zagotovi take informacije, če navedeni vnosi obstajajo in če nič ne preprečuje razkritja. V nasprotnem primeru navede, da vnosi, o katerih bi bilo mogoče zagotoviti informacije, ne obstajajo. Če obstajajo posebne zahteve glede preiskav, lahko državno tožilstvo med odločanjem o odobritvi zahteve izda obrazloženo odločbo, s katero vnose razglasi za tajne za največ trimesečno obdobje, ki ga ni mogoče podaljšati (člen 335 zakonika o kazenskem postopku). Če se državno tožilstvo v primeru zlorabe družinskih članov in partnerja ali v primeru zalezovanja odloči, da ne bo zahtevalo zaključka postopka, vašega pravnega zastopnika ali, če ga nimate, vas same obvesti, da je predhodna preiskava zaključena (člen 415-bis zakonika o kazenskem postopku).

Zadnja posodobitev: 13/10/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.